

vonnis

RECHTBANK NOORD-NEDERLAND

Afdeling privaatrecht
Locatie Assen

Vonnis van 31 maart 2021

in de zaak met zaaknummer / rolnummer: C/19/122418 / HA ZA 18-72 (gevoegd met de zaak met zaaknummer C/19/122523 / HA ZA 18-76)

de vereniging
KUNSTENBOND,
gevestigd te Amsterdam,
eiseres,
advocaat mr. E.A.M. Claassen te Zwolle,

tegen

1. de publiekrechtelijke rechtspersoon
GEMEENTE EMMEN,
zetelend te Emmen,
gedaagde,
advocaat mr. P.J. Fousert te Groningen,

2. de publiekrechtelijke rechtspersoon
GEMEENTE COEVORDEN,
zetelend te Coevorden,
gedaagde,
advocaat mr. W.E.M. Klostermann te Zwolle,

Partijen zullen hierna Kunstenbond en Gemeente Emmen c.s. genoemd worden.

1. De procedure

1.1. Het verdere verloop van de procedure blijkt uit:

- het vonnis van 1 mei 2019;
- de conclusie van repliek;
- de conclusie van dupliek van Gemeente Emmen en
- de conclusie van dupliek van Gemeente Coevorden.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De feiten

2.1. Bij notariële akte van 22 december 1964 is de stichting Stichting Muziekschool Emmen opgericht. Deze stichting heeft in 1998 de activa en activiteiten van de Streekmuziekschool Coevorden overgenomen.

2.2. De gemeente Emmen verstrekke destijds subsidie aan de Stichting Muziekschool Emmen. Gemeente Coevorden en omliggende gemeenten verstrekten subsidies aan de Streekmuziekschool Coevorden. Na voormelde overname verstrekten Gemeenten Emmen en Coevorden subsidies aan Stichting Muziekschool Emmen. De muziekschool ontving ook subsidie van de gemeente Borger-Odoorn en beschikte over eigen inkomsten, voornamelijk les gelden van leerlingen.

2.3. Op 4 mei 1999 heeft Gemeente Emmen de volgende verklaring afgelegd:

"Verklaring ten behoeve van de verplichte aansluiting van de bij de Stichting Pensioenfonds ABP.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Emmen:

- 1. verklaart hierbij, mede namens de gemeente Coevorden *, garant te staan voor minimaal 51% van het tekort van de Stichting, waarbij het tekort wordt gedefinieerd als het verschil tussen het totaal van de uitgaven van de Stichting minus eventuele eigen inkomsten;*
- 2. verklaart zich voorts bereid, mede namens de gemeente Coevorden, medeaansprakelijkheid te dragen voor de voldoening van de pensioenbijdragen van het personeel van de Stichting aan de Stichting Pensioenfonds ABP;*
- 3. aan deze verklaring verbinden wij de ontbindende voorwaarde dat ook de gemeente Coevorden tegelijkertijd een dergelijke verklaring ondertekent."*

2.4. Op 15 juli 1999 heeft Gemeente Coevorden de volgende verklaring afgelegd:

"Verklaring ten behoeve van de verplichte aansluiting van de stichting " Centrum voor de Kunsten in Zuidoost Drenthe " te Emmen bij de Stichting Pensioenfonds ABP.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Coevorden;

- 1. verklaart hierbij, in complementariteit met de gemeente Emmen, garant te staan voor minimaal 51% van het tekort van de stichting, waarbij het tekort gedefinieerd wordt als het verschil tussen het totaal van de uitgaven van de stichting minus eventuele inkomsten*
- 2. verklaart zich voorts bereid, in complementariteit met de gemeente Emmen, medeaansprakelijkheid te dragen voor de voldoening van de pensioenbijdragen van het personeel van de stichting aan de Stichting Pensioenfonds ABP;*
- 3. aan deze verklaring verbinden wij de ontbindende voorwaarde dat ook de gemeente Emmen een dergelijke verklaring ondertekent."*

2.5. In het kader van bedoelde overname (zie onder 2.1) werden de statuten van de Stichting Muziekschool Emmen bij notariële akte van 26 augustus 1999 gewijzigd. De naam van Stichting Muziekschool werd gewijzigd in 'Stichting voor de Kunsten in zuidoost-Drenthe' (hierna: CQ). Gemeente Emmen was één van de subsidiënten van CQ.

2.6. Gemeente Emmen heeft een groot aantal jaren subsidie aan Stichting Muziekschool Emmen verstrekt en later aan CQ, waarbij het exploitatietekort volgens een verdeelsleutel werd verdeeld tussen Gemeente Emmen en Gemeente Coevorden. De subsidie werd verleend op basis van de begroting van Stichting CQ. Bij de subsidie vaststelling werd een eventueel tekort binnen de grenzen van de voorwaarden van de subsidieverlening aangevuld. Deze wijze van subsidiëring was in die jaren, ook elders in den lande, de gebruikelijke wijze van subsidiëring van instellingen in de sector waarin ook Stichting CQ actief was.

2.7. Tegen geen van de subsidiebesluiten, die Gemeente Emmen twee maal per jaar nam vanwege het gebroken boekjaar waar CQ mee werkte, heeft CQ bezwaar gemaakt of beroep ingesteld.

2.8. Een combinatie van politieke besluitvorming, noodzakelijke bezuinigingen door de crisis en overheidsmaatregelen, veranderende en veranderde maatschappelijke inzichten, alsmede die ongewenste tekorten die CQ keer op keer liet ontstaan heeft Gemeente Emmen er toe gebracht te besluiten de wijze van subsidieverstrekking aan CQ (maar ook aan andere instellingen in de sector waarin ook CQ actief was, en eveneens in andere sectoren zoals het welzijnswerk) te wijzigen.

2.9. CQ is met de voorgestelde wijziging van de subsidierelatie en met de door Gemeente Emmen aangegeven veranderingen akkoord gegaan.

2.10. Vervolgens heeft CQ geheel op eigen initiatief ervoor gekozen om in mei 2014 surseance van betaling aan te vragen. De surseance van betaling is aangevraagd nadat de rechtbank een verzoek tot faillietverklaring had afgewezen, omdat CQ nog over aanzienlijke liquiditeit beschikte en een faillissementstoestand niet aan de orde was. De surseance van betaling is - na circa zes weken - op verzoek van de toenmalig bewindvoerder mr. Sprangers in juli 2014 omgezet in een faillissement.

4. Het geschil

4.1. Kunstenbond heeft namens voormalige werknemers van CQ gevorderd dat de rechtbank bij vonnis, voor zoveel mogelijk uitvoerbaar bij voorraad,

I. Gemeente Emmen c.s. hoofdelijk zal veroordelen, des dat de één betalende de ander in zoverre zal zijn bevrijd, aan eisers te betalen de somma van € 5.599.908,72, (zegge: vijf miljoen vijfhonderdnegenennegentigduizend negenhonderdacht euro tweeënzeventig), vermeerderd met de wettelijke rente daarover vanaf de dag van uitbrenging van deze dagvaarding tot en met de dag der algehele voldoening; althans te veroordelen tot een zodanige betaling en een zodanige rente als de rechtbank in goede justitie rechtdoende zal vermenen te behoren;

II. Gemeente Emmen c.s. hoofdelijk zal veroordelen, des dat de één betalende de ander in zoverre zal zijn bevrijd, aan eisers te betalen de buitengerechtelijke kosten overeenkomstig de staffel BIK tot een bedrag van € 6.775,00 althans tot een zodanig bedrag aan buitengerechtelijke kosten als de rechtbank in goede justitie rechtdoende zal vermenen te behoren;

III. Gemeente Emmen c.s. hoofdelijk zal veroordelen, des dat de één betalende de ander in zoverre zal zijn bevrijd, aan eisers te betalen de proceskosten conform het liquidatietarief voor rechtbanken en gerechtshoven, onder de bepaling dat indien de gedingkosten niet binnen veertien dagen na de dag waarop het vonnis is gewezen aan eisers zullen zijn voldaan, daarover vanaf de vijftiende dag wettelijke rente verschuldigd is;

IV. Gemeente Emmen c.s. (ieder voor zich) zal veroordelen in de nakosten ten bedrage van € 131,00 zonder betekening en € 199,00 in geval van betekening indien en voor zover zij niet binnen de wettelijke vereiste termijn van twee dagen na betekening van het te wijzen vonnis, aan de toegewezen vorderingen hebben voldaan.

4.2. Daartoe heeft Kunstenbond gesteld dat Gemeente Emmen c.s. door het niet nakomen van de verleende garanties toerekenbaar tekort zijn gekomen jegens CQ, welke handelwijze - volgens Kunstenbond - tevens onrechtmatig is jegens de werknemers van CQ.

4.3. Daarbij hebben Gemeente Emmen c.s. volgens Kunstenbond voorts in strijd met de maatschappelijke zorgplicht en met de in het maatschappelijk verkeer te betamen

zorgvuldigheid gehandeld. Zij hebben volgens Kunstenbond zekerheden onttrokken, meegewerkt aan een nietige statutenwijziging, hebben CQ onder druk opgedragen te reorganiseren en akkoord te gaan met nadelige wijzigingen, hebben ten onrechte geen middelen voor afvloeiing ter beschikking gesteld en hebben de geldkraan steeds verder dicht gedraaid. Daarmee wisten Gemeente Emmen c.s. volgens Kunstenbond, althans behoorden zij te weten dat dit slechts tot het faillissement van CQ kon leiden.

4.4. Gemeente Emmen c.s. hebben verweer gevoerd.

5. De beoordeling

5.1. Naar het oordeel van de rechtbank hebben Gemeente Emmen c.s. gemotiveerd verweer gevoerd.

Gelet op de inhoud van de hiervoor onder 2.3 en 2.4 vermelde verklaringen onder 2 hebben Gemeente Emmen c.s. zich slechts garant gesteld - voor de afdracht van pensioenbijdragen van het personeel van CQ - aan de Stichting Pensioenfonds ABP en niet aan CQ. Van een tekortkoming van Gemeente Emmen c.s. in het niet nakomen van verleende garanties jegens CQ (waarvoor overigens door CQ geen ingebrekestelling is verzonden) is derhalve geen sprake. Aldus is evenmin sprake van onrechtmatig handelen jegens de (ex-)werknemers van CQ.

5.2. Welke zekerheden voormelde gemeenten zouden hebben onttrokken, maakt Kunstenbond niet duidelijk, noch wat deze onttrekking onrechtmatig zou maken jegens de (voormalige) werknemers van CQ. Volgens Kunstenbond is de statutenwijziging van 19 december 2013 in strijd met de artikelen 4, 5 en 15 van de statuten genomen, omdat het quorum zou ontbreken, en daarom nietig; voormelde gemeenten zouden daaraan hebben meegewerkt. Kunstenbond heeft echter niet duidelijk gemaakt waarom het meewerken door Gemeente Emmen c.s. aan deze nietige statutenwijziging onrechtmatig is jegens (voormalige) werknemers. Voormelde gemeenten waren naar het oordeel van de rechtbank niet verplicht CQ (oneindig) te blijven financieren. Vaststaat dat CQ met alle maatregelen van voormelde gemeenten akkoord is gegaan en tegen geen van de subsidiebesluiten bezwaar heeft gemaakt of beroep ingesteld, zodat aan deze besluiten formele rechtskracht toekomt. Voorts staat vast dat voormelde gemeenten niet het faillissement (noch de surséance van betaling) van CQ hebben verzocht. Uit de hiervoor onder 4.3 genoemde omstandigheden volgt naar het oordeel van de rechtbank niet dat Gemeente Emmen c.s. wisten dan wel behoorden te weten dat daardoor het faillissement van CQ zou volgen.

Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen is van onrechtmatig handelen van Gemeente Emmen c.s. jegens de (voormalige) werknemers van CQ geen sprake.

5.3. Aldus zal de vordering worden afgewezen. Kunstenbond zal, als de in het ongelijk te stellen partij, worden veroordeeld in de proceskosten, aan de zijde van Gemeente Emmen c.s. te begroten op:

voor Gemeente Emmen:

€3.946,- griffierecht

€ 7.998,- salaris advocaat (2 punten, tarief VIII)

voor Gemeente Coevorden:

€ 3.946,- griffierecht

€ 7.998,- - salaris advocaat (2 punten, tarief VIII)

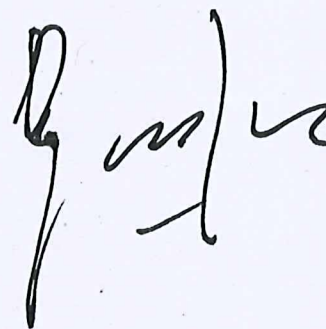
6. De beslissing

De rechtbank

wijst de vordering af;

veroordeelt Kunstenbond, uitvoerbaar bij voorraad, in de proceskosten, aan de zijde van Gemeente Emmen begroot op € 11.944,-, vermeerderd met de wettelijke rente vanaf veertien dagen na dit vonnis, en aan de zijde van Gemeente Coevorden begroot op € 11.944,-, vermeerderd met de nakosten ad € 157,- zonder betekening en € 239,- met betekening, en met de wettelijke rente over deze kosten vanaf de vijftiende dag na dit vonnis.

Dit vonnis is gewezen door mr. L. Groefsema en in het openbaar uitgesproken op 31 maart 2021.

VOOR GROSSE

Assen d.d.
de griffier,

31 MRT 2021

type: LG
coll: